

In samenwerking met Ingenieursbureau Heemskerk geeft Veeteelt aandacht aan de kwaliteit van het in-gekuilde gras van 2014 en hoe het inkuilmanagement ook bij minder goede omstandigheden verder te optimaliseren is.

Mark Dielissen: 'Nederlandse veehouders kuilen over het algemeen veel te droog in'

Het jaar van goed kuilvoer

De voorjaarskuilen van 2014 scoorden gemiddeld 919 vem en 161 ruw eiwit, zo bleek uit de eerste cijfers van BLGG AgroXpertus. 'Over het algemeen zien we dit jaar heel mooie kuilen', interpreteert Mark Dielissen de analyseresultaten.

Dielissen is conceptmanager nutrition & crops bij Heemskerk, adviesbureau en leverancier voor de melkveehouderij. 'Maar er is wel vrij veel variatie. Sommige veehouders waren vroeg met inkuilen. Het voorjaar begon vroeg en veehouders waren de ervaring van vorig jaar nog niet vergeten, toen velen pas laat konden maaien omdat het weer omsloeg en ze daardoor een snede misliepen.' Het drogestofgehalte varieerde daardoor van slechts 16 tot maar liefst 66 procent.

Gemiddeld genomen waren de vem- en de ruweiwitwaarden hoog en het drogestofgehalte relatief laag. 'Met name de vroegere kuilen zijn wat natter, met een droge-

De eerste kuilen van 2014 waren van hoge kwaliteit, mede dankzij het gunstige weer. Maar met het juiste inkuilmanagement is een goede kuil ook onder mindere omstandigheden altijd haalbaar, stelt Mark Dielissen van Heemskerk.

stofpercentage van gemiddeld rond de 25 procent, maar als de smaak maar goed is, hoeft dat geen probleem te zijn.'

Kijken en ruiken

Dielissen baseert zijn oordeel niet alleen op de kuiluitslagen. 'Je moet bij de kuil staan om het te beoordelen. Hoe ziet het eruit, hoe ruikt het? Ik wil geen broei- of schimmelplekken zien en de kuil moet lekker ruiken.'

Dielissen benadrukt dat een goede kuil belangrijk is voor alle diergroepen. 'Ruw-

voer is voor alle dieren de basis van het rantsoen, dat moet in orde zijn. Vaak krijgen droogstaande koeien het mindere kuilvoer, terwijl dit de belangrijkste groep is. Dit zijn immers straks de verse koeien. De droge koeien zouden minimaal 900 vem, 140 gram ruw eiwit en 70 gram darmverteerbaar eiwit moeten krijgen.' De kwaliteit van de kuil valt of staat bij het inkuilmanagement. 'Op de dag van inkuilen moet je het verdienen voor de komende maanden. De handelingen zijn simpel, maar het proces is complex en er

voorjaarskuilen 1-4 t/m 15-6	2014	2013	vijfjarig gemiddelde
vem	919	887	912
droge stof (g/kg ds)	405	389	434
ruw eiwit (g/kg ds)	161	146	153
melkzuur (g/kg ds)	44	47	38
NH ₃ -fractie (%)	9,4	9,7	8,6

Tabel 1 – Analyseresultaten van voorjaarskuilen 2014 gemaakt tussen 1 april en 15 juni (bron: BLGG AgroXpertus)

zijn heel veel factoren die dit proces kunnen verstoren.' Dielissen hanteert een aantal richtlijnen. 'Dertig procent droge stof is ideaal. Nederlandse veehouders kuilen over het algemeen veel te droog in. Is het erg drogend weer? Dan niet schud-den, maar direct inkuilen.'

Natte kuil heeft zuur nodig

Een andere stelregel is: binnen 24 uur na het maaien in de kuil. 'Die regel gaat altijd op. Ook als het gras dan nog aan de natte kant is. Als je het langer laat liggen, lopen de veldverliezen veel te hoog op. Conserveringsverliezen bij een te natte kuil kun je compenseren met een goed toevoeg-middel, met veel melkzuurproducerende bacteriën. Een natte kuil heeft meer zuur nodig om stabiel te worden.'

Een toevoegmiddel is volgens Dielissen meer dan een redmiddel voor een slechte kuil of slechte omstandigheden. 'Een goede kuil verdient ook een toevoegmiddel.

Uit kuilmonsters blijkt dat gras voor behoud van voederwaarde binnen 24 uur van het land moet

Een goed toevoegmiddel zorgt altijd voor een betere en snellere conservering en daarmee voor een betere kuil kwaliteit.' Als voorbeeld noemt Dielissen het middel Powerstart, ontwikkeld door de Britse onderzoeksinstituut Institute of Grassland and Environmental Research (IGER) en in Nederland verkrijgbaar via Heemskerk. Uit proeven van het IGER blijkt dat Powerstart ervoor zorgt dat de pH binnen 48 uur onder de 4 zakt, terwijl dat zonder toevoegmiddel een week duurt. Ook was het melkzuurniveau en het gehalte darmverteerbaar eiwit in de proeven beduidend hoger bij gebruik van het inkuilmiddel dan zonder het gebruik.

Meervoudige suikers omzetten

Powerstart onderscheidt zich volgens Dielissen van andere toevoegmiddelen met

Grasanalyses tonen hoger niveau melkzuur en darmverteerbaar eiwit bij gebruik inkuilmiddel

een gepatenteerde melkzuurbacterie. 'De Aber F1-bacterie in Powerstart kan als enige melkzuurbacterie niet alleen enkelvoudige suikers gebruiken voor de fermentatie, maar ook de meervoudige suikers. Bij mindere weersomstandigheden loopt juist het aandeel meervoudige suikers in het gras sterk op. Als je die suikers niet kunt benutten, duurt de conservering langer.' Bij kuilen met minder dan 40 procent droge stof is Powerstart volgens Dielissen dan ook de beste keuze. Boven de 40 procent droge stof neemt het risico op broei toe en adviseert hij een middel met broeiremmer, zoals Bonsilage.

Aanvoer gras te hoog

De laatste en essentiële stap voor een goede conservering is het zuurstofdicht maken van de kuil. Goed vastrijden en afdekken ligt voor de hand, maar wordt in de praktijk niet altijd gedaan, stelt Dielissen. 'Men neemt tegenwoordig veel te weinig de tijd voor het vastrijden. Als stelregel kun je uitgaan van een aanvoer van 3 tot 4 ton gras per uur, per ton gewicht van de shovel op de kuil. Met een shovel van 12 ton kun je dus 48 ton per uur aanrijden, maar de praktijk gaat daar altijd dik overheen. De aanvoer is vaak te hoog om het goed vast te kunnen rijden'

Bij het afdekken adviseert Dielissen altijd een onderfolie te gebruiken. 'Die sluit goed aan en maakt de kuil echt goed luchtdicht. Een folie kost weinig en betaalt zich altijd terug.'

Voor de najaarskuilen van 2014 heeft Dielissen goede hoop dat veehouders de kwaliteit van de eerdere maanden weten vast te houden. 'Het hangt natuurlijk van het weer af, maar najaarskuilen kunnen nog erg goed van kwaliteit zijn en we hebben tot nu toe een mooi groeiseizoen achter de rug. Wel zullen de kuilen aan de natte kant zijn en bovendien veel ruw eiwit bevatten. In dit seizoen geldt dus zeker dat een goed toevoegmiddel een voorwaarde is voor een mooie kuil.'